

Přehled nejdůležitějších novinek 2024 v oblasti pracovněprávní a sociálního zabezpečení

Se začátkem roku 2024 vejde v platnost řada legislativních novinek z gesce MPSV, které se týkají státní sociální podpory, pojistného na sociální zabezpečení, důchodů nebo oblasti nemocenského pojištění. Dochází i ke zvýšení minimální mzdy a stravného.

Státní sociální podpora

Rodičovský příspěvek

Rodičovský příspěvek se zvyšuje z 300 000 Kč na 350 000 Kč (v případě vícerčat ze 450 000 Kč na 525 000 Kč), a to u dětí, které se narodí od 1. ledna 2024, nebo které budou od tohoto dne svěřeny do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Součástí novely zákona je také zkrácení maximální doby pobírání rodičovského příspěvku, nově do 3 let věku dítěte místo dosavadních 4 let.

Účinnost: 1. ledna 2024

Důchodové pojištění

Pravidelná valorizace důchodů

Výše základní výměry starobního, invalidního, vdovského, vdoveckého a sirotčího důchodu pro rok 2024 se zvyšuje o 360 Kč na 4 400 Kč měsíčně.

Účinnost: 1. ledna 2024

Změna podmínek pro přiznání tzv. předčasného starobního důchodu

Novela zákona o důchodovém pojištění přináší pro tzv. předčasné starobní důchodce několik změn:

- maximální doba předčasnosti se zkracuje na 3 roky,
- potřebná doba pojištění se prodlužuje z 35 na 40 roků (účinnost od 1. 10. 2024),
- krácení procentní výměry za předčasnost, a to o 1,5 % výpočtového základu za každých (i započatých) 90 kalendářních dnů z doby ode dne, od kterého se starobní důchod přiznává, do dosažení důchodového věku,

Zákon upravuje i mechanismus valorizace důchodů. Od 1. 10. 2023 se mění obecná pravidla pro valorizaci důchodů.

U pravidelné valorizace se bude přihlížet jen k jedné třetině růstu reálné mzdy a při stanovení růstu cen se bude přihlížet jen k indexu růstu cen za domácnosti důchodců.

U mimořádné valorizace se procentní výměry budou zvyšovat nejdříve od července kalendářního roku, a to jen o 30 %, a dále bude do konce kalendářního roku náležet měsíčně ještě dočasný přídavek k důchodu v jednotné výši odpovídající 30 % růstu cen u průměrného starobního důchodu. U předčasných starobních důchodů se nebude valorizovat procentní výměra těchto důchodů přiznaných ode dne spadajícího do období po 30. září 2023 až do konce roku, v němž bude dosaženo důchodového věku.

Účinnost: 1. října 2023 (s výjimkou opatření, které nabude účinnosti až 1. 10. 2024)

Žádosti o důchod nově i on-line

Zavádí se možnost podání žádosti o důchod on-line a s tím související úprava místní příslušnosti okresní správy sociálního zabezpečení. O důchod je možné si zažádat na ePortálu ČSSZ.

Účinnost: 1. prosince 2023

Pojistné na sociální zabezpečení

Zavedení pojistného na nemocenské pojištění pro zaměstnance ve výši 0,6 %.

Účinnost: 1. ledna 2024

Nemocenské pojištění

Dochází ke zvýšení redukčních hranic pro výpočet dávek nemocenského pojištění:

- první redukční hranice na 1 466 Kč,
- druhá redukční hranice na 2 199 Kč,
- třetí redukční hranice na 4 397 Kč.

Rozhodný příjem pro účast na nemocenském pojištění se pro rok 2024 nemění a činí 4 000 Kč.

Účinnost: 1. ledna 2024

Změny při vzniku pojištění u dohod o provedení práce (DPP)

- Stanoví se dva limity pro vznik účasti na pojištění. První limit se stanovuje pro DPP u jednoho zaměstnavatele ve výši 25 % průměrné mzdy (10 500 Kč v roce 2024) a druhý limit se stanovuje pro vznik účasti na pojištění při souběhu více DPP u různých zaměstnavatelů, tzv. kumulace dohod ve výši 40 % průměrné mzdy (17 500 Kč v roce 2024).
- V případě, že bude v kalendářním měsíci překročen jeden nebo druhý limit, tak zaměstnanci vznikne účast na pojištění a dojde ke „zpojistnění“ DPP. Pojistné platí zaměstnavatel i zaměstnanec, každý svoji část.

Účinnost: 1. července 2024

Zvýšení minimální a zaručené mzdy

Dochází ke zvýšení minimální mzdy o 1 600 Kč na 18 900 Kč měsíčně (resp. o 8,70 Kč na 112,50 Kč na hodinu), a navýšení nejnižších úrovní zaručené mzdy pro 1., 2., 3. a 8. skupinu prací. Varianta úpravy nejnižších úrovní zaručené mzdy je o 1 600 Kč v prvních třech skupinách a o 3 200 Kč ve skupině 8.

Skupina	Nejnižší úroveň zaručené mzdy prací	
	v Kč za hodinu	v Kč za měsíc
1.	112,50	18 900
2.	116,10	19 500
3.	126,80	21 300
4.	129,80	21 800
5.	143,30	24 100
6.	158,20	26 600
7.	174,70	29 400
8.	225,00	37 800

Účinnost: 1. ledna 2024

Valorizace náhrady za ztrátu na výdělku

Dochází ke zvýšení průměrného výdělku před vznikem škody rozhodného pro výpočet náhrady za ztrátu na výdělku a náhrady nákladů na výživu pozůstalých o 360 Kč.

Účinnost: 1. ledna 2024

Aktualizace výše paušální částky při práci na dálku

Paušální částka náhrady nákladů při práci na dálku podle § 190a odst. 1 písm. b) zákoníku práce činí 4,50 Kč.

Účinnost: 1. ledna 2024

Cestovní náhrady

Stravné

Za každý kalendářní den pracovní cesty přísluší zaměstnanci stravné podle § 163 odst. 1 zákoníku práce („**zaměstnanci v podnikatelské sféře**“) nejméně ve výši:

- a) 140 Kč, trvá-li pracovní cesta 5 až 12 hodin,
- b) 212 Kč, trvá-li pracovní cesta déle než 12 hodin, nejdéle však 18 hodin,
- c) 333 Kč, trvá-li pracovní cesta déle než 18 hodin.

Za každý kalendářní den pracovní cesty přísluší zaměstnanci stravné podle § 176 odst. 1 zákoníku práce („**zaměstnanci ve státní a příspěvkové sféře**“) ve výši:

- a) 140 Kč až 166 Kč, trvá-li pracovní cesta 5 až 12 hodin,
- b) 212 Kč až 256 Kč, trvá-li pracovní cesta déle než 12 hodin, nejdéle však 18 hodin,
- c) 333 Kč až 398 Kč, trvá-li pracovní cesta déle než 18 hodin.

Průměrné cena pohonných hmot

Výše průměrné ceny za 1 litr pohonné hmoty podle § 158 odst. 3 věty třetí zákoníku práce činí:

- a) 38,20 Kč za 1 litr benzínu automobilového 95 oktanů,
- b) 42,60 Kč za 1 litr benzínu automobilového 98 oktanů,
- c) 38,70 Kč za 1 litr motorové nafty,
- d) 7,70 Kč za 1 kilowatthodinu elektřiny.

Sazba základní náhrady za používání silničních motorových vozidel

Sazba základní náhrady za 1 km jízdy podle § 157 odst. 4 zákoníku práce je nejméně u

- a) jednostopých vozidel a tříkolek 1,50 Kč,
- b) osobních silničních motorových vozidel 5,60 Kč.

Příspěvek na stravování

Konsolidační balíček od 1. ledna 2024 sjednocuje příspěvky zaměstnavatele na stravu zaměstnanců. Nyní pojem „příspěvek na stravování“ zahrnuje jak stravenky, tak jídlo zajištěné na pracovišti i stravenkový paušál.

Osvobození od daně je u zaměstnanců limitováno do 70 % horní hranice stravného, které zaměstnavatel může poskytnout při pracovní cestě trvající 5 až 12 hodin. Jestliže zaměstnavatel poskytne příspěvek, který překročí zmíněný limit, bude tato nadlimitní část příjmem, jenž zaměstnavatel zaměstnanci musí zdanit a odvést z něj pojistné. Limit 70 % horní hranice stravného 5 až 12 hodin pro činy rok 2024 činí 116,20 Kč.

Účinnost: 1. ledna 2024

Zaměstnanost

Již nebude docházet k odsouvání poskytování této podpory v případě, že uchazeči o zaměstnání bylo z posledního zaměstnání vyplaceno odstupné, odbytné nebo odchodné. V návaznosti na tuto úpravu dochází ke zrušení institutu kompenzace.

Cílem úpravy je zajistit, aby byla podpora poskytována od prvního dne bez ohledu na předchozí finanční vyrovnání. Tím se obnoví původní význam odstupného jako kompenzace pro zaměstnance, kteří ztratí práci z organizačních důvodů.

Zároveň se prodlouží doba důchodového pojištění získaná zaměstnáním pro případy opakovaného zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání. Tím bude zajištěno přiznání a výplata podpory v nezaměstnanosti.

Uchazeč o zaměstnání s nevyčerpanou podpůrčí dobou:

- při získání doby důchodového pojištění v délce nejméně 6 měsíců bude mít nárok na podporu v nezaměstnanosti po celou podpůrčí dobu, tj. v závislosti na věku po dobu 5, 8 nebo 11 měsíců,
- při odpracování kratší doby než 6 měsíců vznikne nárok na podporu v nezaměstnanosti jen po zbývajících nevyčerpanou podpůrčí dobu

Uchazeč o zaměstnání s vyčerpanou podpůrčí dobou:

- pro přiznání podpory v nezaměstnanosti bude podmínkou odpracovat 9 měsíců,
- v případě, že nezíská dobu důchodového pojištění v délce 9 měsíců, podpora v nezaměstnanosti nebude přiznána

Zároveň platí, že pro přiznání podpory v nezaměstnanosti musí být splněna základní podmínka, kterou je získání doby důchodového pojištění v délce nejméně 12 měsíců v posledních dvou letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání.

Účinnost: 1. ledna 2024

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Zpracovala : Mgr. Renata Valentová
OS DOSIA